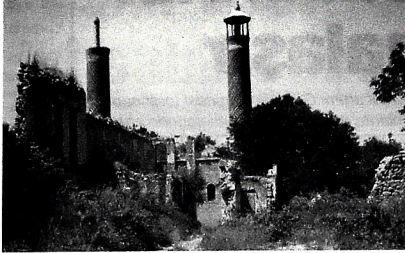

Ermenistan-Azərbaycan, ərazilərin işğaldan azad olunması haqqında həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması, Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Məlum olduğu kimi Rusiya Prezidenti Vladimir Putin və Fransa Prezidenti Emmanuel Makron arasında telefon danışıqları olub. Kremlin yaydığı məlumata görə, telefon danışıqları zamanı tərəflər Qarabağ ətrafındakı vəziyyəti müzakirə ediblər. Dövlət başçılarının telefon söhbətində Qarabağda vəziyyətin ümumən sakit qalması və Rusiya, Azərbaycan, Ermənistan liderlərinin 10 noyabr 2020-ci il və 11 yanvar 2021-ci il bəyannamalarının həyata keçirilməsi ilə bağlı işin davam etməsindən məmnunluq qeyd olunub.

aktiv qarşıdurma gedir. Azərbaycan ərazilərin əksəriyyətini qayıtlar. Erməni diasporu isə aggressiv şəkildə anklavı qorumaq və ona sığınacaq və hərbi özlüklü təminat etmək ideyasını təbliğ edir. Bəli, beynəlxalq hüquq baxımından bütün Qarabağ Azərbaycan ərazisidir. Ancaq erməni diasporunun bu təcvüzkar fəaliyyətinin fərqinə varılmamaq, onu gözərdi etməkdə olmaq. Əlbəttə, Qarabağ heç bir siyasi tanınması olmayacaqdır. Rusi-

mümkün qədər uzadılmasına xidmət edir. Bakı və Ankara bu cəhdlərə imkən verməməlidir. Moskva mesaj verilməlidir ki, əgər Rusiya Qarabdan aldığı dəstəklə 10 noyabr Bəyannaməsini pozmağa yönəlik addımlar atacaqsa, ölmüş "status" məsələsini yenidən gündəmə daşımağa çalışacaqsa, rəsmi Bakı sülhməramlının nəzarətində olan əraziləri öz yurisdiksiyasına qoşmaq üçün hərəkətə keçəcək. Əgər Kreml konkret və sətərlər bildirilməmiş, Moskva "tələke çomaq soxmaq" cəhdlə-

Geriyə dönüş yoxdur

Qarabağa heç bir status verilməyəcək

Azərbaycan Respublikasının
Mediannın İnkişafı Agentliyi

Prezidentlərin telefon danışıqlarından sonra yayılan açıqlamalarda belə bir cümle yer alıb:

"Makron və Putin yaxın zamanlarda Dağlıq Qarabağ probleminin həlli ilə bağlı ATƏT-in Minsk qrupu çərçivəsində yeni təşəbbüslər hazırlayacaqlar". Məlumdur ki, Qarabağ münaqişəsi başa çatsa da, Rusiya və Fransa həmsədrlik institutunun bərpası üçün can atır. Halbuki, Azərbaycan Prezidenti dəfələrlə münaqişəni başa çatdırdığı, tarixə qovuşduğunu vurğulayıb. Rəsmi şəkildə ATƏT-in Minsk qrupunun "kitabın başlandı" açıq şəkildə bəyan edilib. Ekspertlərin fikrinə, Fransa və Rusiyanın Qarabağla bağlı Azərbaycanın iştrakı olmadan müzakirə aparmaları yolverilməzdir. Bu ölkələrlə ATƏT-in Minsk qrupu çərçivəsində mandat verilməmiş ki, münaqişənin nizama salınmasında yaxından iştirak etsinlər. Lakin Fransanın da vasitəçilik etdiyi missiya ermənilərin başına sığınacaq gətirmə prosesini 30 il uzatdı. Sonra Azərbaycan öz gücünə torpaqlarını işğaldan azad etdi. 44 günlük müharibənin gedişində və ondan sonrakı dövərdə Fransanın davranışları göz qabağında oldu. Rəsmi Paris açıq şəkildə Ermənistanı dəstəklədi. Rusiya öz üzərinə vasitəçiliklə bağlı mühüm öhdəlik götürdü və Minsk qrupundan kənarında missiya həyata keçirməyə başladı. Bu baxımdan Rusiyanın tərəflərin iştrakı olmadan Qarabağ müzakirəsi aparması Moskvanın sülhməramı missiyasına da uyğun gəlir. Görünür, rəsmi Parisdən sonra, Kreml də Qarabağda qalan ermənilərin "status" məsələsini yenidən gündəmə gətirmək istəyir. "Statusta" bağlı da Azərbaycanın qəti mövqeyi həmişə bəlirdir. Dəfələrlə bəyan edilmiş ki, Qarabağdakı ermənilər Azərbaycan vətəndaşı kimi bütün hüquqlardan istifadə edə bilərlər. Əgər Fransa və Rusiya

bu cəhdi Minsk qrupu həmsədrliyi kimi edirsə, bu da yersizdir. Bununla da bağlı Azərbaycan öz mövqeyini açıqlayıb. Dövlət başçısı səviyyəsində qeyd olunub ki, Minsk qrupu bundan sonra münaqişənin həlli ilə deyil, humanitar aksiyalarla məşğul olmalıdır. Çünki 30 il yaxın dalana dirənmiş münaqişənin həllinə Azərbaycan öz gücünə nail olub.

Bələ məqamda ATƏT-in Minsk qrupuna "ikinci nəfəs" vermək cəhdləri boşunadır. Əgər şəhəz, həmsədrlik institutunun yenidən boy göstərməsi reванsion hissi ilə alışıb yanan İrevanın da marağındadır. Çünki sərbəst 27 sentyabrda qədr mövcud olmuş köhnə "status-kvo"nun bərpasına gədir. Öz havadartlarından ruhlanan Ermənistan bəzi siyasətçilər 10 noyabr anlaşmasını adı atəşəks anlaşması kimi təqdim etməyə başlayıblar. Guya, konfliktin həlli "öz müqəddəratını təyin etməyə" əsaslanan başqa bir razılaşma ilə mümkündür.

Putin və Makron görüşündə ictimaiyyətlə açıqlanan müzakirə elementləri Ermənistanın eks-prezidenti Robert Koçaryanı da "ruhlandırdı". Koçaryan yenidən revanşist fikirlər səsləndirir. Qarabağın müharibəsindəki sarsıdıcı məğlubiyyəti və lüqəsidə yarıdan yarıdan çətinlikli idarələnmədiyi problemlərə əlaqələndirən eks prezident sərəmsəz bildirir ki, əgər danışıqlar prosesində mövqeləri möhkəmləndirsələr, nəticədə bütün "əsirləri", Şuşanı və Hadrutu geri qaytara, regionun "ən güclü dövlətinə" çevrilə bilərlər.

Halbuki, Prezidenti İlham Əliyev bir neçə gün əvvəl Zəngilan

na səfəri zamanı növbəti dəfə Ermənistandakı revanşist dairələrə sət xəbərdarlıq etmişdir. Dövlət başçısı ötan gün sərhədə baş verən təxribata da diqqət çəkərək "Demir yumruğu" xatırlatmışdır: "Son güclü Ermənistan baş qaldıran revanşist qüvvələr yenə də bizə qarşı itti-hamlarla çıxış edərək, bizə qarşı ərazi iddiası irəli sürürlər. Onlara bax, buradan xəbərdarlıq etməklə istəyirəm ki, bu çirkən amellərdən əl çəksinlər, yoxsa onların axır pis olacaq. Biz Vətən müharibəsini dövründə kimin kim olduğunu göstərdik. "Demir yumruğu" düşmənin başını əzdi. Bu yaxınlarda Azərbaycan-Ermənistan sərhədinin Zəngilan

yali politoloq düşünür ki, xaricdəki maraqlı qüvvələr ən azı, Rusiya sülhməramlı missiyasının bitməsinə sonna da "status-kvo"nun qalmasını istəyirlər: "Erməni diasporları indi bu amilin siyasi gündəmə qalması üçün hər şeyi edir. Fransa yüksək rütbəli siyasətçilərinin 24 apreldə verdikləri açıqlamalar ələ-bələ idimi? Əlbəttə yox. Ermənistan dayanması və Azərbaycanla tam hüquqlu birləşmə getməlidir. Əfsus ki, dünyada çoxları var ki, Cənubi Qafqazda sülhə maraqlı deyillər".

"Sivilizasiyalar və konflikt-

"ATƏT-in Minsk qrupuna "ikinci nəfəs" vermək cəhdləri baş tutan deyil"

istiqamətində bizim sərhəddərimizə qarşı edilən hərbi təxribat sonuncu belə cəhd olmalıdır. Biz təmkinlik göstərərək bu təxribata cavab vermədik. Amma bu, sonuncu xəbərdarlıqdır. Əgər bir daha buna oxşar cəhd göstərilərsə, düşmənin yerində məhv ediləcək. Biz öz sərhədimizi qoruyuruq və bundan sonna da qoruyacağıq.

Erməniləri təhlükəli havalara kölənməyə vadar edənlər, regionda dəlmi sülhün marağında olmayanlardır. Fransa da Minsk qrupunun həmsədrliyi kimi problem birde/fəlik həllinə töhfə vermək üçün deyil, "qasımmayan yerdən qan çıxartmaq" üçün fəallıq nümayiş etdirir.

Rusiyalı tanınmış analitik İqor Korotçenko da deyib ki, Fransanın İrevanın mövqeyini dəstəkləməyə yönəlik səylərinin artdığı görünür. İnformasiya sahəsində

ler" Analitik Mərkəzinin rəhbəri Əhəd Məmmədli "Şərq"ə açıqlamasında bildirib ki, Moskva Bakı və Ankara təndemində qarşısında təklənmək çətinlik. Ona görə də Qarabağ atərinə prosesə Fransa və ABŞ-ə da qoşmağa çalışır: "Rusiya yanına Parisi də almaqla Azərbaycan və Türkiyənin mövqeyini zəiflətməyə çalışır. Daha doğrusu, rəsmi Bakını bir qədər çəkilmiş üçün fəallıq nümayiş etdirir. Bir çox məsələlərdə aralarında kəskin mövqə fərqliliyi olan Rusiya və Qərbi ölkələri, o cümlədən Fransa Qarabağ mövzusunda bir cəbhədə çıxış edirlər. Azərbaycanın əleyhinə çıxır. Moskva maraqlıdır ki, ATƏT-in Minsk qrupu yenidən dirçəlsin və prosesə müdaxilə etsin. Kreml yaxşı bilir ki, həmsədrliyin fəaliyyəti problemlərin yekun həllinə deyil, əksinə,

indən əl çəkməyəçkin".

Bakı Politoloq Klubunun sədri, politoloq Zaur Məmmədov da vurğulayıb ki, Rusiya bu məsələlərdə İtkibaşlı oyun oynamalıdır: "Putin və Makron arasında telefon danışıqlarından sonra iki istiqamətə xəbərlərin şahidi olduq. Kreml sadəcə olaraq prezidentlərin Qarabağ haqqında danışıqlarını və üçərəfli bəyannamı reallaşması ilə bağlı pozitiv fikirlər olduğunu bildirdi. Bunun əksi olaraq Paris İtkibaşlı məni yazdı. Erməni saytları və fransız nəşrləri "Makron və Putinin Qarabağla bağlı Azərbaycanca, Ermənistanla təkliflər üzərində işlədikləri" yazırlar. Yaxın vaxtlarda həmin təkliflər tərəflərə təqdim ediləcək. Əgər doğrudan da belədirsə, bu, realıya uyğun olmayan addım olar. Çünki cənab Prezident bir neçə dəfə qeyd edib ki, "Dağlıq Qarabağ münaqişəsi" artıq yoxdur. Münaqişə tarixdə qalıb, gələcəyə baxmaq lazımdır. Təəssüflər olsun ki, hələ də "müdafiə" ortofant diaqnoz davam edilməsi istisna zərurətində qıxışar gədirlik. Hər kəs bölgədə qələbəni baş amaklaşdırma baxmalıdır. Başa düşürük ki, onlar bölgədə erməni məsələsi adı altında Qarabağdakı separatçılara vasitəsi də maraqlarını həyata keçirmək istəyir. Bu marağ da 20-30 ilin marağı deyil. Yüz illərin marağıdır. Lakin onları yeni reallıqla bənzərsən, özləri özünü daha yaxşı ölkə bilirlər".

İsmayıl Qocayev

Azərbaycan Respublikasının Mediannın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə çap olunub